

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
« ____ » _____ 2017 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

**на тему: «Шляхи підвищення прибутку підприємства (на прикладі
ТОВ «Дорікум»)**

Виконавець:

студент 65 групи ФЕУП

Прийма Володимир Євгенович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Доброва Наталя Василівна _____

АНОТАЦІЯ

Прийма В.Є., «Шляхи підвищення прибутку підприємства (на прикладі ТОВ «Дорікум»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка,
планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2017 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – це процеси обґрунтування шляхів підвищення прибутку підприємства на прикладі ТОВ «Дорікум».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти підвищення прибутку підприємства. Досліджуються фактори, що впливають на прибуток підприємства.

Проаналізовано платоспроможність та ймовірність банкрутства підприємства. Виявлені динаміка прибутку та механізм його формування. Спрогнозований прибуток підприємства. Розрахований факторний аналіз прибутку підприємства.

Виявлено основні резерви підвищення прибутку досліджуваного підприємства та запропоновано заходи для його підвищення.

Ключові слова: прибуток, прибутковість, платоспроможність, факторний аналіз, резерви підвищення прибутку підприємства.

ANNOTATION

Priyma V., «Ways to increase the profit of the enterprise (for example, LLC." Dorikum ")»

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty
«Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the master's program "Economics, Planning
and Business Management»,
Odessa National University of Economics
Odessa, 2017

Master's qualification work consists of three sections. The object of the research is the
processes of substantiation of ways of increasing the profit of the enterprise on example of LLC
"Dorikum".

The paper considers the theoretical aspects of increasing the profit of an enterprise. The factors influencing the profit of an enterprise are investigated.

The solvency and probability of bankruptcy of the enterprise are analyzed.

The dynamics of profit and mechanism of its formation are revealed. Estimated profit of the enterprise. The calculated factor analysis of the company's profit.

The basic reserves of increase of profit of the investigated enterprise and the measures for its increase are revealed.

Keywords: profit, profitability, solvency, factor analysis, reserves of increase of profit of the enterprise.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Визначення економічної сутності прибутку.....	6
1.2. Методика розрахунку показників прибутку підприємства.....	15
1.3. Фактори, що впливають на прибуток підприємства.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДОРІКУМ»	
2.1. Характеристика основних техніко-економічних показників досліджуваного підприємства.....	28
2.2. Аналіз динаміки прибутку та механізм його формування на ТОВ «Дорікум».....	37
2.3. Оцінка платоспроможності та рентабельності підприємства	40
2.4. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства.....	49
2.5 Факторний аналіз прибутку підприємства.....	52
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Аналіз та оцінка конкурентних переваг продукції підприємства на ринку.....	60
3.2. Економічне обґрунтування заходу щодо закупівлі спеціального обладнання для виробництва тротуарної плитки.....	64
ВИСНОВКИ.....	81
Список використаних джерел	84
Додатки.....	89

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах функціонування ринкової економіки прибуток виступає основною метою підприємницької діяльності, тому визначення суті прибутку та механізму вдосконалення його формування та використання є необхідною передумовою розвитку економіки країни. Зростання динамічності економічних відносин і глибинна трансформація їх внутрішньої природи, підвищення ролі інноваційного чинника у забезпеченні конкурентоспроможності та довгострокової результативності діяльності підприємства визначають необхідність переосмислення аналітичного інструментарію управління результативністю діяльності сучасного підприємства.

Економічна сутність прибутку досліджувалася економістами з давніх часів. Починаючи ще, з XVI - XVII ст. учені намагалися пояснити сутність категорії прибутку та його першоджерела. У міру розвитку економічної теорії трактування прибутку постійно змінювалися та ускладнювалися. Зазвичай еволюцію поглядів на сутність прибутку починають аналізувати з меркантилістів. Джерело багатства країни меркантилісти вбачали у зовнішній торгівлі, а першоджерело прибутку - у сфері обігу. Головною помилкою меркантилістів було ігнорування прибутку у сфері мануфактурного виробництва. Меркантилісти трактували прибуток як різницю між цінами продажу та купівлі товару. Так, меркантилісти найбільш яскравими з яких були Томас Мен та Жан Батист Кольбер стверджували що виникнення прибутку пов'язано з торгівлею.

В умовах розвитку ринкової економіки України прибуток є основним спонукальним мотивом здійснення будь-якої підприємницької діяльності, оскільки він забезпечує зростання добробуту власників та працівників підприємства через дохід на вкладений капітал.

Існують різні підходи вчених-економістів до трактування поняття «прибуток підприємства». Прибуток у класичному розумінні – це різниця між

ціною товару і витратами на виготовлення товару – його собівартістю. Саме таке розуміння прибутку закладене в усіх законодавчих актах України, крім законодавства про оподаткування прибутку.

У сучасних умовах серед українських вчених-економістів існують різні точки зору щодо поняття прибуток, однак при цьому значна частина вчених характеризує прибуток лише з кількісного боку. Українські вчені які дали різні трактування терміну «Прибуток»: С.Ф. Покропивний, І.М. Бойчик, Л.І. Шваб, А.А. Мазаракі, С.В. Мочерний.

Нині в економіці України спостерігається тенденція до значного зниження доходів суб'єктів господарювання, що призводить до зменшення прибутку чи навіть збитковості багатьох підприємств.

Метою дипломної роботи є економічне обґрунтування шляхів підвищення прибутку ТОВ «Дорікум».

Відповідно до мети дипломної роботи необхідно виконати **завдання:**

1. Визначити економічну сутність прибутку підприємства, охарактеризувати функції та фактори, які впливають на прибуток підприємства.
2. Охарактеризувати методику розрахунку показників прибутку підприємства.
3. Надати загальну характеристику підприємства, що досліджується.
4. Провести оцінку фінансово-господарської діяльності ТОВ «Дорікум»
5. Розрахувати та оцінити платоспроможність та ймовірність банкрутства підприємства.
6. Провести прогноз прибутку досліджуємого підприємства.
7. Виявити можливі резерви підвищення прибутку підприємства на підставі проведеного факторного аналізу прибутку.
8. Провести аналіз та оцінку конкурентних переваг продукції підприємства на ринку.
9. Економічно обґрунтувати обрані шляхи підвищення прибутку.

Об'єктом дослідження виступають процеси обґрунтування напрямів підвищення прибутку на прикладі ТОВ «Дорікум».

Предметом дослідження є методи та заходи, що спрямовані на підвищення прибутку підприємства.

Методи дослідження. В дипломній роботі використовувались наступні методи: метод горизонтального та порівняльного аналізу для оцінки фінансово – господарської діяльності ТОВ «Дорікум» та визначення її місця на ринку. Використано статистичні методи та інтегральні методи оцінки проектних ризиків. Проведений факторний аналіз прибутку підприємства. Розрахунки за проектом впровадження заходів для підвищення прибутковості проводились з використанням програмних продуктів «Exel».

Отримані результати дослідження можуть бути впроваджені на підприємствах такого ж або схожого з ТОВ «Дорікум»напрямую господарської діяльності.

Інформаційну базу дослідження складають закони України та інші нормативно-правові акти, статистичні дані щодо розвитку галузі, кон'юктурні дослідження галузі, наукові публікації та монографічні видання українських учених, навчальні посібники та дисертації вітчизняних та зарубіжних вчених, а також статистичні дані підприємства на прикладі якого проводиться аналіз.

Публікації та апробація результатів дослідження

Прийма В. Є. Фактори, що впливають на прибуток підприємства/Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхивирішення: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 14-15 вересня 2017 р.). – Одеса: Ротапринт, 2017. – С. 108.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження можна сформулювати у вигляді наступних висновків.

1. Дослідивши різні погляди вітчизняних та західних економістів-учених пропонується таке визначення категорії прибутку підприємства: прибуток підприємства - це форма комплексного доходу, що утворюється в результаті реалізації права власності на капітал у різних сферах його застосування, яка виступає одночасно об'єктом і інструментом управління фінансами.

Прибуток є головною метою та критерієм ефективної діяльності сучасного підприємства, безпосередньо впливає на його фінансовий стан та є захисним механізмом від банкрутства, а також – основним джерелом забезпечення фінансування внутрішніх потреб та подальшого його розвитку.

Нині в економіці України спостерігається тенденція до значного зниження доходів суб'єктів господарювання, що призводить до зменшення прибутку чи навіть збитковості багатьох підприємств. Для того, щоб підприємства України в сучасних ринкових умовах працювали стабільно та отримували прибуток, можна запропонувати основні чинники його збільшення:

- 1) нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції.
- 2) здійснення заходів щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників та застосовування системи участі працівників у прибутках підприємства.
- 3) зменшення витрат на виробництво продукції або застосування сучасних методів управління витратами, однією з яких є управлінський облік.
- 4) кваліфіковане здійснення цінової політики, оскільки на ринку діють переважно вільні (договірні) ціни.
- 5) грамотна побудова договірних відносин з постачальниками, посередниками, покупцями.

6) покращення системи маркетингу на підприємстві, потрібно згрупувати свою продукцію за ознакою рентабельності і зосередити увагу на тій продукції, яка є високорентабельною.

7) удосконалення продукції з середнім рівнем рентабельності, а низькорентабельну зняти з виробництва.

8) організація виробничого процесу таким чином, щоб він був пристосований до швидкої переналадки.

9) постійне проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів.

Отже, запропоновані заходи можуть використовуватися вітчизняними підприємствами для підвищення прибутковості своєї діяльності в нинішніх умовах в Україні.

2. Проаналізувавши фінансово-економічний стан ТОВ «Дорікум» можна зробити висновок, що підприємство зараз знаходиться у важкому фінансовому положенні. У 2014 році відбувся великий спад за усіма напрямками діяльності підприємства. За 2015-2016 рік показники прибутковості та ділової активності досягли своїх мінімальних значень.

Показники рентабельності знаходяться на доволі низькому рівні, платоспроможність підприємства за останні роки доволі близька до норми, але негативним є збільшення використовуваних кредитних засобів і зменшення власного капіталу, порівняно з позиковим.

Аналіз ймовірності банкрутства за 5-тифакторною моделлю Альтмана показав, що у 2014 році підприємство було майже на межі банкрутства, у 2015-2016 роках ситуація поліпшилась, але вірогідність банкрутства залишилась доволі високою.

Однак, враховуючи проаналізовані показники 2015-2016 року та спрогнозовані оптимістичні показники на 2017 рік, можна підсумувати, що підприємство покращує свій фінансово-економічний стан і є можливість у близькому майбутньому вийти на стабільний рівень функціонування

підприємства та розвиватися надалі для досягнення високоефективного рівня виробництва та діяльності підприємства в цілому.

Проведений факторний аналіз прибутку свідчить, що на прибуток підприємства більш за все впливає продуктивність праці, яка становить -159,4 тис. грн. Дотримуючись цих даних потрібно шукати шляхи підвищення прибутку шляхом закупівлі нового обладнання з виробництва тротуарної плитки, для якого потрібні ті ж самі інертні матеріали для виробництва, крім бітуму. І яке в рази швидше принесе прибуток досліджуваного підприємства а також швидко окупність за рахунок своїх потужностей.

3. Підприємство ТОВ «Дорікум» витратило гроші на закупівлю обладнання на загальну суму 1 248 800 грн. З цих коштів, частина, у розмірі 500 тис грн була отримана з чистого прибутку підприємства за 2016 рік. Так як підприємство ТОВ «Дорікум» є дочірнім підприємством, буде складений договір на півроку с підприємством ТОВ «Пік-строй» на повернення суди у розмірі 823 680,01 грн.

Чистий дохід за рік функціонування обладнання з виробництва тротуарної плитки буде складати 17 233 920 грн. Чистий прибуток від реалізації тротуарної плитки за рік складатиме 4 636 482,04 грн.

Розмір грошового потоку за рік буде дорівнювати 4 698 922,04 грн. Стартові інвестиції для закупівля обладнання для виробництва тротуарної плитки, складають 1 248 800 грн. Виходячи с цих показників доцільно зробити висновок що первинні витрати які були задіяні для придбання обладнання з виробництва тротуарної плитки окупляться за перший рік його функціонування. Продисконтувавши грошовий потік на перший рік, чиста сьогодняшня вартість інвестицій NPV буде складати 2 422 232, 84 грн тому проект доцільно вважати ефективним. Це дуже хороший показник для підприємства, насамперед яке являється виробничим.

Проект закупівлі обладнання з виробництва тротуарної плитки може вважатися прийнятним, тому, що внутрішня норма прибутку більше встановленого розміру ставки відсотку за кредит.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Олексюк О.І. Прибутковість в управлінні результативністю діяльності сучасних компаній/ О.І. Олексюк, Л.М. Дзюбенко// Фінанси України. – 2006, №12. – С. 101-111.
2. Економічне вчення Адама Сміта. Історія економіки та економічної думки [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/1926060141148/politekonomiya/ekonomichne_vchennya_adama_smita.
3. Фінансові концепції англійської класичної політекономії. Адам Сміт і Давід Рікардо [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/18720314/finansi/finansovi_kontseptsii_angliyskoyi_klasich_noyi_politekonomiyi_adam_smit_david_rikardo#824.
4. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.srines.com/book_1322_chapter_100_17.2._Formuvannja_jj_vikoristannja_pributku.html
5. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник/ [С.Ф. Покропивний та ін.] вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
6. Шваб Л.І. Економіка підприємства/ Л.І. Шваб. – К.: Каравела, 2005. – 568 с.
7. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навчальний посібник/ І.М. Бойчик. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
8. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузів/[Н.М. Ушакова, А.А. Мазаракі та ін.]. – К.: Хрещатик, 1999. – 800 с.
9. Блонська В.І. Вдосконалення формування та використання прибутку підприємства/ В.І. Блонська, О.І. Вужинська // Збірник Науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України. – 2008. - Вип. 18.1. – С. 122-127.

10. Економічна енциклопедія: У трьох томах, т.2/ С.В. Мочерний та ін. – К.: Вид.центр "Академія", 2002. – 952 с.
11. Шило В.П. Аналіз фінансового стану виробничої і комерційної діяльності підприємства: Навчальний посібник/ В.П. Шило. – К.: Кондор, 2005. – 240 с.
12. Розрахунок прибутку від реалізації продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/13190713/finansi/rozrahunok_pributku_vid_realizatsiyi_produktsiyi.
13. Шило В.П. Фінанси підприємств. Розрахунок прибутку від реалізації продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://westudents.com.ua/glavy/101994-rozrahunok-pributku-vd-realzats-produkts.html>
14. Прибуток від реалізації продукції. Зміни обсягу виробництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://studfiles.net/preview/5679714/page:6/>
15. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: Учбовий курс / І.А. Бланк. – К.: Ніка центр, 2009. – 528 с.
16. Бердар М.М. Фінанси підприємств. Навчальний посібник/ М.М. Бердар. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352с.
17. Іванюта С.М. Управління ресурсами і витратами. Навчальний посібник /С.М. Іванюта С. М., О.П. Лугівська. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 320 с.
18. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник/ Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова Л.М. – К.: Знання, 2008. – 483с.
19. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник/ О.Є. Мазур. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 480 с.
20. Гетьман О.О. Економіка підприємства: Навчальний посібник/ О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 313 с.

21. Отпущеннікова О. Н. Вибір методів управління прибутком / О. Н. Отпущеннікова // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. Зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Вип. 9. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2002. – С. 37-43.

22. Чорна Л.О. Прибуток як інтегральний показник господарської діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Л.О. Чорна // Ефективна економіка. – 2013. – № 1. – Режим доступу:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1997&p=2>.

23. Відносні показники ділової активності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/103-vidnosni-pokaznyky-dilovoi-aktyvnosti>

24. Бугай В.З., Білий Є.Л. Удосконалення методичного підходу щодо оцінки поточної ліквідності балансу підприємства // Вісник Запорізького національного університету. – Серія: Економічні науки. – 2009. – №1. – С. 28–33.

25. Вовк В., Бугай О. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка // Галицький економічний вісник. – 2011. – №3. – С. 169–173.

26. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – №2. – С. 36–40.

27. Дорошенко А.П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства // Ефективна економіка. – 2010. – №3 // www.economy.nauka.com.ua. одnorівневої системи ціноутворення: Збірник офіційних, нормативних документів. К.: НВФ “Інпроект”, 2010. – 362 с.

28. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк та ін.; За заг. ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – Вид. 27-е, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 412 с.

29. Носова Є.А. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства // Економіка. Проб- леми економічного становлення.– 2012.– №2. – С. 58–64..
30. Моделі Альтмана - двухфакторна, п'ятифакторна (Z-модель, Z-рахунок) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://finance-m.info/bankruptcy_model_altman_z_score.html
31. Осипов В.І. Економіка підприємства: Підручник/ В.І. Осипов. – Одеса: Маяк, 2005. – С.302.
32. Янковой А.Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием: Учебное пособие. – Одесса: ОНЭУ, ротапринт, 2014. – 250 с.
33. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посіб. /І.М.Бойчик.– К.: Атіка, 2012. – 543 с.
34. Економіка виробничого підприємства. Навч. посіб. / Й. М. Петрович, І.О. Будіщева, І.Г. Устінова та ін. – 2-ге видання, переробка і доповнення. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 405с .
35. Дворкін Л.Й. Будівельне матеріалознавство/ Л.Й. Дворкін. – Рівне: Видавництво РДТУ, 2000. – 170 с.
36. Колышев В.И. Асфальтобетонные и цементобетонные заводы. Справочник./ В.И.Колышев. – М.:Транспорт, 1982. – 207 с.
37. Виробництво тротуарної плитки [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.magr.com.ua/product_s1.html
38. Тарифы на електроенергію [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://index.minfin.com.ua/tarif/electric/>.
- 39.Оборудование для тротуарной плитки (вибропресс) ПВ01[Електроннийресурс].Режимдоступу:
http://www.nartex.ua/equipment/vibrating_presses/17/.
40. Вес разных видов тротуарной плитки[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.proplitku.by/trotuarnaya-plitka/ves-trotuarnoi-plitki/>.

41. Изготовление оборудования для производства тротуарной плитки. Стационарный станок для производства тротуарной прессованной плитки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vastservis-ug.com.ua/>

42. Проблеми підвищення ефективності господарювання внародногосподарському комплексі (на мезо- та мікроекономічних рівнях): монографія / [А.І. Ковальов, Н.В. Сментина та ін.] – Одеса: Атлант, 2013. – 398 с.

43. Управління функціонуванням та розвитком в регіональних соціо-економічних систем. Монографія. / [А.І. Ковальов, Н.В. Сментина та ін]. – Харків: ОНЕУ, 2016. – 244 с.

44. Торговельне підприємництво: навчальний посібник/ М.Д. Балджи, Н.В.Доброва, В.О. Однолько, М.М.Осипова. – Київ: Кондор-видавництво, 2017. – 112с.

45. Доброва Н.В. Оцінка фінансового стану підприємства/ Н.В. Доброва // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: Матеріали другої міжнар.наук.-практ.конф., 26-27 вересня 2013р. – Одеса: Атлант, 2013. – С.23.

46. Доброва Н.В. Соціальне підприємництво/ Н.В. Доброва // Збірник наукових праць Економічні інновації. Випуск 59 Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні та регіонах Причорномор'я. Одеса: ІПР та ЕЕДНАН України, 2015, с. 112-117.

47. Доброва Н.В. Проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємства/ Н.В. Доброва // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матер. четвертої міжнарод. конф. 2015 р. - Одеса: Атлант, 2015. - С.29-30.